

Tóth Tamás

Az Europol tevékenysége

Az európai rendőrségi hatóságok közötti összefogás ötlete az európai egység megteremtésének tervétől foglalkoztatja az embereket. Az évtizedeken keresztül fejlődő európai integráció a maastrichti szerződéssel lépett új szintre, és a bel- és igazságügyi együttműködésen belül ezt követően alakulhatott ki az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) intézményi háttere is. A tanulmány az Europol tevékenységét mutatja be.

A hidegháború lezárását és a „keleti tömb” szétesését követően az európai közösség az integráció elmélyítése és az újabb bővítés mellett döntött. Az 1992-ben az unió tagállamai között megkötött maastrichti szerződés¹ szövege az Európai Unió három alappillérenek az Európai Közösségeket, a közös kül- és biztonságpolitikát, valamint a bel- és igazságügyi együttműködést nevezte meg. Ebből egyenesen következett egy kormányközi hivatal felállítása, amely képes teljesíteni a szerződésben leírt feladatokat. Az 1990-es években a drogokkal kapcsolatos bűnesetek kaptak prioritást a bűnmegelőzésben, emiatt az első lépés az Europol Kábítószeregységének (*Europol Drugs Unit*)² felállítása volt. A szervezet hatásköre az ezredfordulóig egyre szélesebbé vált, mígnem 1999. július 1-jén, az 1995-ös Europol Egyezmény³ elfogadását és ratifikációját követően megalakult az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol).

Az Europol az Európai Unió kormányközi, koordinációs és jogi végrehajtó szervezete. Feladatai közé tartozik az EU-tagállamok hatóságainak támogatása, a kölcsönös információmegosztás a nemzeti rendőrségekkel, valamint a különböző bűnügyi adatok szakszerű elemzése. Hatáskörébe tartozik többek között a terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem, a nemzetközi szervezett bűnözés, az ipari jog megsértése és a termékhamisítás, az illegális bevándorlás, továbbá a lopott autók csempészése, a pénzmosás és az euró hamisítása elleni fellépés és megelőzés. A hágai székhelyű szervezet több mint 700 fős személyzetével szorosan együttműködik a 27 EU-tagországgal, valamint Ausztráliával, Kanadával, az Amerikai Egyesült Államokkal és Norvégiával. A hivatal munkatársainak hatásköre, az FBI-jal ellentétben, nem terjed ki a bűnelkövetők letartóztatására, hanem a végrehajtó szervek munkáját segítik információ gyűjtésével, analizálásával és terjesztésével. Szervezeti felépítése a mai struktúra létrejöttéig az évek során többször átalakult. Döntéshozó szerve az Ügyvezető Igazgatóság, amely a tagországok belügyminisztereiből áll. Az igazgató és az igazgatóhelyettesek mandátuma 4 évre szól, és egyszer megújítható.

1 Szerződés az Európai Unióról. *europa.eu*, 2010.

2 Europol Drugs Unit. *europa.eu*, 2005. 08. 17.

3 Convention Based on Article K.3 of the Treaty on European Union, on the Establishment of a European Police Office (Europol Convention). *coe.int*, 1995.

Az első évek (1999–2004)

Az 1999-es megalakulástól kezdve a hivatal előtt rengeteg kihívás állt a balkáni régió instabilitásától kezdve a szélesedő kábítószer-kereskedelmen keresztül az illegális bevándorlásig és a szervezett bűnözés egyéb megjelenési formáig. A döntéshozóknak ezek mellett figyelembe kellett venniük az Európai Unió bővítési szándékait, valamint az információs és kommunikációs technológia gyors változásában rejlő veszélyeket és lehetőségeket. A tagállamok a feladatok és eljárások tisztázása és pontosítása érdekében 1999 novemberében az Europol és az Európai Bizottság szervezésében összehívtak egy fórumot, amelyen a jogi végrehajtó szektor, a bűnügyi igazságszolgáltatás, a tudományos világ, a közigazgatás és a privát szektor hivatalnokai és szakértői irányt szabtak az Europol működésének, továbbá kidolgozták az első európai bűnmegelőzési stratégiát.⁴ Megegyeztek abban, hogy a modern és széles körű bűnmegelőzési politika alapja a multidiszciplináris megközelítésmód kell, hogy legyen, és ezt a felfogást a lokális, nemzeti és nemzetközi szinteken végrehajtott intézkedéseknek is tükrözniük kell.

Az ezt követő években a szervezet fejlődését három szóval lehet jellemezni: stabilizáció, integráció és konszolidáció. A stabilizáció kulcsfogalom a 2000-ben kiadott Párizsi nézőpont (*Paris Vision*) dokumentumban jelent meg. A szöveg az Europol stratégiájának átalakítását célozta: az Europol Egyezmény alapján hangsúlyozta a hivatal támogató együttműködési szerepét a nemzeti nyomozó és jogi végrehajtó szervezetekkel, valamint előírta, hogy a hivatalnak minden évben ki kell jelölnie egy munkaprogramban (*Work Programme for 2013*)⁵, hogy milyen célokat szeretne megvalósítani, és mely bűnüldözési területeket fogja prioritásként kezelni a következő évben. Az integráció 2001-ben jött létre, amikor a hivatal három operatív részlegét, a Nyomozástámogató (*Investigation Support*), az Információelemző (*Intelligence Analysis*) és a Szervezett Bűnözés (*Organised Crime*) osztályait egy közös, súlyos bűnökkel foglalkozó osztályban (*Serious Crime Department*) egyesítették. A konszolidációt a 2003-as Rodoszi nézőpont (*Rhodes Vision*) irat fejtette ki bővebben. Eszerint az Europolnak információs és elemző központként kell támogatnia az EU tagállamait. A továbbiakban az Europol a Párizsi és a Rodoszi nézőpontot tekintette fejlődése irányójának.

4 Organised Crime: Crime Prevention in the European Union. *europa.eu*, 2006. 11. 06.

5 Europol Work Programme 2013. *statewatch.org*, 2012. 07. 11.

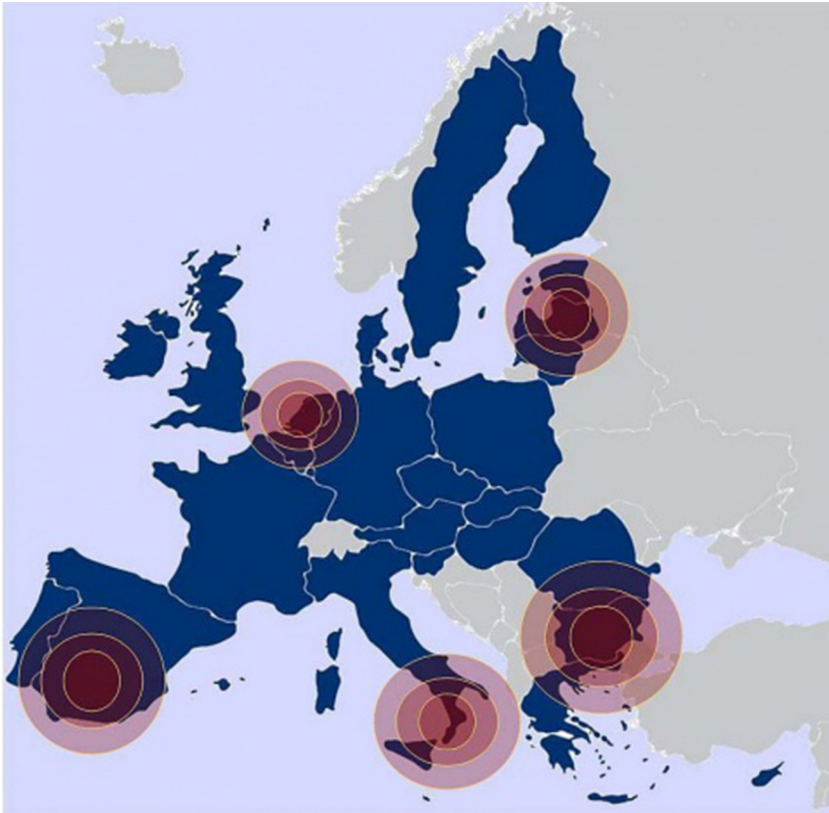
Prioritásként kezelt bűnözési területek fontossági sorrendben (2001–2005)

2001	2002	2003	2004	2005
Euróhamisítás	Terrorizmus	Terrorizmus	Kábítószer-kereskedelem	Terrorizmus
Kábítószer-kereskedelem	Kábítószer-kereskedelem	Kábítószer-kereskedelem	Szervezett illegális bevándorlás és emberkereskedelem	Szervezett illegális bevándorlás és emberkereskedelem
Testi sértés, gyilkosság	Pénzmosás	Szervezett illegális bevándorlás és emberkereskedelem	Terrorizmus	Kábítószer-kereskedelem
Terrorizmus	Szervezett illegális bevándorlás és emberkereskedelem	Pénzügyi csalások	Euróhamisítás	Euróhamisítás
	Euróhamisítás		Pénzmosás	Pénzmosás

Forrás: europol.europa.eu, 2012

A 2000-es évek első felében az Europol bűnmegelőzési munkájának középpontjában a terrorizmus, a pénzhamisítás és az átalakult nemzetközi szervezett bűnözés állt. A 2001-es egyesült államokbeli terrortámadások az Europol történetében is mérföldkőnek számítottak. A támadások után a terrorizmus elleni küzdelem előtérbe került, a bűnüldözési top-lista legtetejére. A tagállamok létrehozták a Terrorizmus Elleni Munkacsoportot (*Counter Terrorism Task Force*), amely elemzési munkával és információgyűjtéssel segítette az államokat. 2002-ben a közös valuta, az euró bevezetése után az Europol a pénzhamisítással kapcsolatos bűnesetekre koncentrált. A szervezett bűnözői csoportok a globalizáció adta lehetőségeket kihasználva a nemzetközi bűnözés nem csak egy területével kezdtek elfoglalkozni. Mivel Európában erre még nem volt példa – minden bűnözői csoport egy területtel (például kábítószer-kereskedelem, embercsempészet, pénzhamisítás) foglalkozott –, a hivatalnak át kellett alakítania a stratégiáját. Az Europol felhagyott az egy ember által elkövetett bűncselekmények felderítésével, ehelyett a bűnszervezetekre fókuszált. Ezeket a csoportokat kétféleképpen választotta szét: tevékenységük helye (például Kelet-Európa, balkáni régió, Dél-Európa) és a bűnszövetkezeti struktúra szerint (például motoros bandák, maffiacsaládok, sejt felépítésű csoportok).

A legkiemelkedőbb bűnözési régiók

Forrás: europol.europa.eu

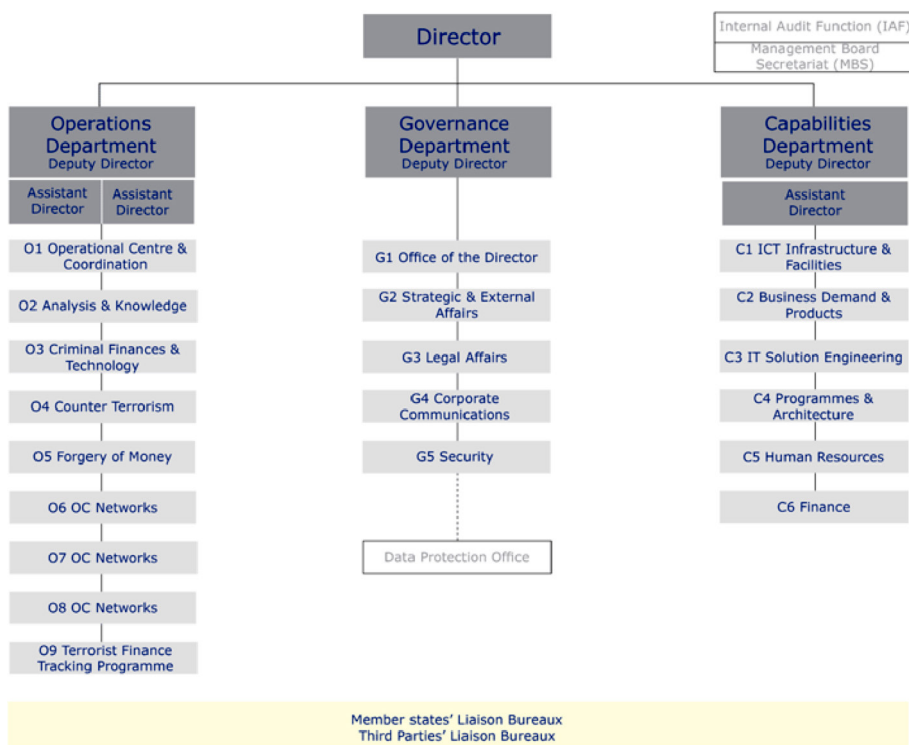
Az Europol első igazgatója, Jürgen Stürbeck első, sajtónak tett nyilatkozatában kijelentette: arra fognak törekedni, hogy a hivatalt Európa legjobb bűnügyi „információ-elosztó” szervezetévé tegyék. Ennek megfelelően az Europol és a Rodoszi nézőpont szerint kialakított háromfunkciós (adatgyűjtés, -csere, -elemzés) információs központja a tagállamok jogi végrehajtó szerveivel hatékony kooperáció kiépítésére törekedett a 2000-es évek elején. Ennek érdekében a szervezet a költségvetésének nagy részét olyan eszközökre és eljárásokra fordította, amellyel mára Európa legnagyobb, bűneseteket analizáló központjává vált.

Először egy telekommunikációs hálózatot épített ki a tagállamokkal együttműködve, amellyel az információk cseréje napi szinten zajlott. 1999 szeptemberében hozták létre az Analízis Munkafájlokat (*Analysis Work Files – AWF*).⁶ Ezek a munkafájlok a legnagyobb fenyegetést jelentő bűnözési területek trendjeit és tevékenységét vizsgálják, úgymint a kelet-európai szervezett bűnözést vagy az iszlám terroristacsoportokat. Megtalálhatók bennük az adott területen elkövetett bűnesetek, elkövetők, gyanúsítottak, tanúvallomások

⁶ AWF Factsheet, *mvr.gov.mk*, 2006. 06. 21.

stb. 2004-re 19 folyamatosan frissített AWF állt a tagállamok rendelkezésére. Ugyancsak 1999-ben vezették be az Információcsere Rendszert (*Information Exchange System – Info-Ex*), amely az egyes tagállamok között kialakított bilaterális adatközpont. A rendszert folyamatosan fejlesztették, és hatékonyságát bizonyítja, hogy 2003-ban az Info-Ex-en keresztül 94 723 adatszere történt, majd ezt követően ez a szám évente átlagosan 40%-kal nőtt.⁷ A tagországok számára a legtöbb információval az Europol Információs Rendszere (*Information System – IS*) szolgál. Az IS először csak az euró hamisításával kapcsolatos bűnügyekről nyújtott információkat, 2005 októberétől viszont az Europol hatáskörébe tartozó összes bűnesetet archiválják benne. Az IS rengeteg személyes adatot tartalmaz, emiatt az Europol kialakított egy adatvédelmi rendszert, amely biztosítja, hogy ezekhez az információkhoz kizárólag az illetékes szervek férhessenek hozzá. A tagállamokban dolgozó elemzők munkáját segítve évente egy úgynevezett Elemzői irányelvek című kiadványt küldenek ki a bűnügyekkel foglalkozó szervezeteknek, amely a nyomozások hatékonyságát lényegesen megnövelő elemzési technikákat tartalmaz. Az Europol napjainkig több bűnözési területtel foglalkozó információs és tudásközpontot létesített. 2001-ben jött létre a terrorizmus elleni, a kiskorúakkal kapcsolatos visszaélésekkel és a pénzügyi csalásokkal, 2002-ben pedig a csúcstechnológiai bűnözéssel foglalkozó centrum.

Az Europol szervezeti felépítése

Forrás: europol.europa.eu

7 Ten Years of EUROPOL 1999-2009. europa.eu, 2009.

Az AWF-ek, az Info-Ex és az IS a civil szféra számára nem elérhetőek, kizárólag a jogi végrehajtó szervezetek alkalmazottai férhetnek hozzájuk. Az Europol annak érdekében, hogy tájékoztassa a polgárokat az Európában tevékenykedő szervezett bűnözői körökről, 2000-től évente megjelenteti a Beszámoló a szervezett bűnözésről című kiadványt (*Organised Crime Report*), amit bárki letölthetett az internetről.

Az Európai Rendőrségi Hivatal fejlődésének következő lépcsőfoka a 2004-ben bejelentett Hágai Program volt. A program hosszú távú célja a tagállamok közötti kooperáció kiszélesítése volt, az Europolat helyezve az Európai Unió jogi végrehajtási együttműködésének középpontjába. Az Europol ennek érdekében együttműködési nyilatkozatot adott ki az Eurojusttal és az Európai Rendőrfőnökök Közös Munkacsoportjával (*European Police Chiefs Task Force – EPCTF*) együtt.⁸ A nyilatkozatot követően a három szervezet létrehozta a COSPOL-t (*Comprehensive, Operational, Strategic Planning for the Police*). A COSPOL az EPCTF irányításával, az Eurojust jogi szakértőinek és az Europol AWF-einek segítségével kizárólag a legnagyobb fenyegetést jelentő szervezett bűnözői és terrorista-csoportokkal foglalkozik.

A hivatal 2000-ben kapott engedélyt arra, hogy kapcsolatot létesítsen harmadik felekkel. Az Europol egy közös szemináriumot szervezett, amelyen több állam és nemzetközi szervezet képviselői voltak jelen. 2004 végéig a szervezet hét műveleti és tíz stratégiai együttműködési szerződést írt alá.

⁸ The EU's Police Chief Task Force and Police Chiefs Committee. *euractiv.com*, 2006. 03. 14.

Harmadik felekkel kötött szerződések (1999–2004)

Műveleti egyezmények	Aláírás	Hatálybalépés
Izland	2001. 06. 28.	2001. 09. 06.
Interpol	2001. 11. 05.	2001. 12. 05.
Norvégia	2001. 06. 28..	2001. 12. 24.
USA	2002. 12. 20.	2002. 12. 21.
Bulgária	2003. 06. 17.	2003. 08. 25.
Eurojust	2004. 06. 09.	2004. 09. 06.
Románia	2003. 11. 26.	2004. 07. 08.
Stratégiai egyezmények	Aláírás	Hatálybalépés
EMCDDA*	2001. 11. 09.	2001. 11. 20.
USA	2001. 12. 06.	2001. 12. 07.
ECB*	2001. 12. 13.	2001. 12. 14.
WCO*	2002. 09. 23.	2002. 09. 23.
Európai Bizottság	2003. 02. 18.	2003. 02. 19.
Oroszország	2003. 11. 06.	2003. 11. 06.
UNODC*	2004. 03. 16.	2004. 03. 16.
OLAF*	2004. 04. 08.	2004. 04. 08.
Törökország	2004. 05. 18.	2004. 07. 28.
Kolumbia	2004. 02. 09.	2004. 12. 10.

* EMCDDA: Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja

ECB: Európai Központi Bank

WCO: Vámigazgatások Világszervezete

UNODC: az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatala

OLAF: Európai Csalásellenes Hivatal

Forrás: europol.europa.eu, 2012

Első éveiben az Europolnak nem sikerült legfőbb célját, a nemzeti jogi végrehajtó szervezetek kooperációjának hatékony koordinálását megvalósítania. Ennek legfőbb oka, hogy az Európai Unió integrációs politikája és intézményesítése lassan ment végbe. A hivatalnak több évbe telt kialakítania intézményi rendszerét, és központi szerepét nem volt képes elegendő elemzési termékkel, értékeléssel, megfelelő mennyiségű információ-megosztással és széles körű összekötőtiszti hálózattal garantálni. Emiatt a különböző rendőrségek, ügynökségek és hivatalok nagyrészt továbbra is saját erejükre, több évtizedes bűnmegelőzési hagyományaikra hagyatkoztak az európai bűnözés elleni harcban. A folyamatot az Europol és a tagállamok között megkötött szerződések ratifikációjának lassú üteme is megnehezítette. Ugyan az együttműködés kiszélesedésének gyorsulása a 2000-es évek elején kimutatható a nyugat-európai államok között, a 2004-es EU bővítés, a kelet- és

észak-európai államok integrálódása az unióba új alapra helyezte a kooperáció sikerességének kérdését. Az egész fejlesztési politikát újra kellett gondolni a régi és új bűnözési területek eredményes visszaszorítása érdekében.

Az EU hivatalos ügynökségéhez vezető út (2005–2010)

2005 több szempontból is kulcsfontosságú év volt az Europol történetében. Az Európai Tanács döntése alapján a szervezet az euróhamisítás elleni küzdelem központi hivatalává vált. Az Európai Unió tíz tagállammal bővült, és ezzel egy időben a hivatalnak új igazgatója lett Max-Peter Ratzel személyében. Az új tagországok 2004. május 1-jei csatlakozásával a szervezett bűnözés számos formája és területe az európai integráció határain belülre került. A bővüléssel a jogi végrehajtó szektor rengeteg tapasztalt szakértője kapcsolódhatott be a nemzetközi bűnüldözésbe az Europol keretein belül. Az új államok jogi végrehajtó szervezeteinek a hivatallal való hatékony együttműködése hamar megvalósult, de Max-Peter Ratzel igazgató 2005-ös beszédében figyelmeztette az Europol munkatársait, hogy ha a szervezett bűnözés és a terrorizmus drasztikus visszaszorítását szeretnék elérni, a következő években még szorosabb kooperációra van szükség az összes tagállammal. Ennek érdekében az elemzőrendszer modernizációjára és az információcsere gyorsabbá és effektívebbé tételére van szükség.⁹

Első lépésként 2005. október 10-én az Europol Információs Rendszerét az EU összes jogi végrehajtó szervezete számára nyilvánossá tették. Így ha például az északi rendőrség fényt derít egy bűncselekményre, az unió összes illetékes hatósága akár egy órán belül olvashatja a részleteket az IS-en keresztül.

A Beszámoló a szervezett bűnözésről című kiadványt 2006-ban felváltotta egy korszerűbb, a szervezett bűnözés általi fenyegetettség-értékelés (*Organised Crime Threat Assessment – OCTA*).¹⁰ Ez a dokumentum már nemcsak a civil szféra tájékoztatásában játszik szerepet, hanem sokkal inkább az EU döntéshozóinak figyelmét próbálja megragadni. Az előző kiadvánnyal ellentétben nem retrospektív értékelést ad közzé, hanem a jövőbe tekint, és próbál irányt szabni a rövidebb és hosszabb távú stratégiai tervezésnek. Olyan elemzést nyújt az európai nemzetközi és szervezett bűnözés trendjeiről, fenyegetéseiről, amely kiemeli a jelenben és a jövőben prioritásként kezelendő bűnözési területeket, valamint felfedi a különböző típusú szervezett bűnözői csoportok struktúráját és működési elveit. Már nemcsak a jogi végrehajtó, hanem – többoldalú információhalmazt össze- gyűjtve és analizálva – a privat szektort is forrásbázisként kezeli.

Az OCTA megjelentetésével az Europol vezetői elérkezettnek látták az időt az 1998 óta fejlesztés alatt álló Európai Bűnözői Hírszerző Modell (*European Criminal Intelligence Model – ECIM*) bevezetésére. A szakértők a modell kidolgozásánál két dolgot vettek figyelembe. Elsősorban a Hágai Programban lefektetett koncepciót, mely a professzionális elemzők által feldolgozott információbázist határozza meg a bűnüldözési nyomozások irányadójának, másodsorban azt a törekvést, miszerint a feldolgozott adathalmazokból szakszerű értékeléseket kell létrehozni.

⁹ Ten Years of EUROPOL 1999-2009. *europa.eu*, 2009.

¹⁰ OCTA 2011 – EU Organised Crime Threat Assessment. *europa.eu*, 2011.

2006-ban az Europol egy kérelmet nyújtott be az Európai Tanácsnak: a korábban (2001 óta) az Európai Unió más intézményei által megjelentetett, terrorizmust értékelő kiadványok összevonását és továbbfejlesztését kívánta megvalósítani egy évente megjelenő értékelésben. Célja volt a tagállami, jogi és jogi végrehajtó szervezetek fokozottabb integrációja az elemzési folyamatokba, illetve az adatok szélesebb körben történő begyűjtése és analízisa, hogy az unió döntéshozói jogi végrehajtói perspektívából egy általános képet kapjanak a terrorizmus helyzetéről. Az Európai Tanács elfogadta az indítványt, amelynek eredményeképp 2007 áprilisában megjelent a terrorizmus helyzetéről és tendenciáiról szóló első uniós jelentés (*EU Terrorism Situation and Trend Report – TE-SAT*).¹¹ A TE-SAT a statisztikai adatok és az eredmények tisztázása mellett szakértői szempontból elemzi a terrorizmus elleni fellépés lehetőségeit.

Prioritásként kezelt bűnözési területek fontossági sorrendben (2006–2010)

2006	2007	2008	2009	2010
Szervezett bűnözés	Kábítószer-kereskedelem (különösen a szintetikus drogok)	Kábítószer-kereskedelem (különösen a szintetikus drogok)	Szervezett bűnözés	Kábítószer-kereskedelem
Kábítószer-kereskedelem	Emberkereskedelem és szervezett illegális bevándorlás	Emberkereskedelem és szervezett illegális bevándorlás	Kábítószer-kereskedelem	Szervezett illegális bevándorlás
Emberkereskedelem és szervezett illegális bevándorlás	Adócsalás	Adócsalás	Emberkereskedelem és szervezett illegális bevándorlás	Euróhamisítás
Pénzmosás	Euróhamisítás	Euróhamisítás	Gyermekek szexuális kizsákmányolása	Emberkereskedelem
Terrorizmus	Termékhamisítás	Termékhamisítás	Adócsalás	Terrorizmus

Forrás: europol.europa.eu, 2012

2007-ben az elemző rendszer modernizációjára és három protokoll végrehajtására került sor. Az AWF-eket az új Nyomozástámogató Átfogó Elemzési Rendszer (*Overall Analysis System for Investigation Support – OASIS*) alapján kezdték el kidolgozni. Az új rendszerrel az információszerzés és -megosztás dinamikusabb és pontosabb lett. A Pénzmosás Protokoll (*Money Laundering Protocol*) a hivatal hatáskörét a pénzmosással kapcsolatos bűnesetek terén növelte. Az Egyesült Nyomozócsoportok Protokoll (*Joint Investigation*

¹¹ TE-SAT 2012 – EU Terrorism Situation and Trend Report. europa.eu, 2012.

Teams – JITs) lehetővé tette az Europol számára olyan közös nyomozócsoportok felállítását, amelyek a tagállamokon belül közvetlen módon képesek segíteni az egyes nyomozásokat.¹² A JIT-k hatékonyabb munkáját az úgynevezett mobil irodák teszik lehetővé. Ezek korszerű eszközökkel (például számítógépekkel, lehallgató berendezésekkel, megfigyelő rendszerekkel) felszerelt nagyobb járművek, amelyek élő kapcsolatot teremtenek a hivatal központi adatbázisaival és szakértői platformjaival. A Dán Protokoll a szervezet számára lehetőséget nyújtott kétirányú kapcsolat kialakítására nemcsak az EU hatóságaival, hanem az unió egyéb kompetens intézményeivel is az eredményesebb elemzések és nyomozások érdekében. Ehhez a szervezetnek át kellett alakítania az Info-Ex rendszerét. Az új, megbízhatóbb adatmegosztást szolgáltató rendszer, a „Svéd kezdeményezés” program keretében a Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazás (*Secure Information Exchange Network Application – SIENA*) néven került bevezetésre.¹³

A hivatal 2009 végére az OCTA és a TE-SAT mellett egy sor más nyomtatott és elektronikusan elérhető kiadványt kiadott már. Az orosz szervezett bűnözés okozta fenyegetésekkel és kihívásokkal kiemelten foglalkozik a 2008 óta megjelenő ROCTA (*Russian Organised Crime Threat Assessment*) dokumentum.¹⁴ Az OCTA-WA (*Organised Crime Threat Assessment on West Africa*) a nyugat-afrikai jogellenes szervezetek típusait vizsgálja 2009 óta. Az országhatárokon átnyúló, gépjárművekkel kapcsolatos jogellenes tevékenységek visszaszorítása érdekében hozták létre az Európai Járműazonosítási Adatbázist (*European Vehicle Identification Database – EUVID*), amely a járművek és okmányaik egyszerűbb azonosítását teszi lehetővé. Ezek mellett sok katalógust tett közzé, amelyek a különböző kábítószer felismerését könnyítik meg.

A 2005–2010-es időszakban az Europol számos országgal írt alá közös műveleti szerződést. Stratégiai megegyezések születtek a balkáni régió néhány országával és több EU-ügynökséggel is (például SITCEN, CEPOL, Frontex). Ezek mellett jelentősnek mondható az Egyesült Államok több intézményével (USSS, USPIS, ATF, DEA, ICE) és az Interpollal megkötött egyezmény.

12 *Joint Investigation Teams (JITS)*. *europa.eu*, 2012.

13 *SIENA*. *europa.eu*, 2012.

14 *Russian Organised Crime Threat Assessment*. *neurope.eu*, 2008. 04. 28.

Harmadik felekkel kötött szerződések (2005–2010)

Műveleti egyezmények	Aláírás	Hatálybalépés
Kanada	2005. 11. 21.	2005. 11. 21.
Svájc	2004. 09. 24.	2006. 03. 01.
Horvátország	2006. 01. 13.	2006. 08. 16.
Ausztrália	2007. 02. 20.	2007. 09. 27.
Stratégiai egyezmények	Aláírás	Hatálybalépés
SITCEN*	2005. 10. 26.	
Albánia	2007. 02. 05.	2007. 05. 10.
Bosznia-Hercegovina	2007. 01. 26.	2007. 01. 27.
Moldova	2007. 01. 16.	2007. 08. 22.
Szerbia	2008. 09. 18.	
CEPOL*	2007. 10. 19.	2007. 10. 20.
Frontex*	2008. 03. 28.	2008. 03. 29.
Montenegró	2008. 08. 19.	
Macedónia	2007. 01. 16.	2008. 03. 14.

* SITCEN: EU Joint Situation Centre

CEPOL: Európai Rendőrákadémia

Frontex: Európai Határvédelmi Ügynökség

Forrás: europol.europa.eu, 2012

A 2005–2010-es időszak kiemelkedően dinamikus szakasz volt az Europol fejlődésében. A Max-Peter Ratzel által 2005-ben megszabott követelményeknek a szervezet teljes mértékben megfelelt: az elemzések, értékelések számának növelésével és korszerű átalakításukkal – az AWF-ek, a TE-SAT és az OCTA váltak a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem legfőbb irányadó dokumentumaivá az EU-ban – sikerült az európai bűnüldözésben betöltött központi információs szerepét megvalósítani. Emiatt és a Pénzmosás, a JIT és a Dán Protokoll sikeres teljesítményének eredményeképp az Európai Tanács úgy határozott, hogy az Europolit az Európai Unió hivatalos ügynökségévé nevezi ki 2010. január 1-jén, és egyúttal az évi 70 millió eurós szubvenciót 90 millióra emelte.

Európai uniós hivatalos ügynökséggé való alakulása révén az Europolnak lehetősége nyílt a még integráltabb együttműködés megszervezésére a programok kidolgozása és az akciók végrehajtása terén. Ezek egy része a mai napig folyamatban van, másik része pedig más néven, az azokat megelőző programok és akciók tapasztalatait hasznosítva zajlik Európában. A szervezet munkatársai által készített hírszerzési jelentéseket az egyes műveletekről a rendvédelmi szervek a mai napig felhasználják tevékenységükhöz. A 2012-es OCTA a következő bűnözői területeket jelölte ki stratégiai prioritásokként: nyugat-afrikai, nyugat-balkáni szervezett bűnözés, szervezett illegális bevándorlás, szintetikus drogok, rakományrablások, emberkereskedelem, mobil szervezett bűnözés és kiberbűnözés.

A 2010–2012-es időszak két legnagyobb eredménye a szervezet struktúrájának tökéletesítését illetően a 24/7 operatív központ kialakítása és az Europol Szakértői Platform (*Europol Platform for Experts – EPE*) megszervezése volt.¹⁵ Az Europol vezetői megegyeztek abban, hogy a szervezett bűnözésről és terrorizmusról folytatott folyamatos, állandó elemzést és nyomozást segítő munkát egy olyan központnak kell ellátnia, amely minden héten, a nap 24 órájában képes biztosítani az adott információ elemzését és megosztását, illetve a tagállamok és harmadik felek közötti kapcsolattartást és adatcserét. Ezt a tevékenységet az Europol állandó készenlétben lévő operatív központja valósítja meg. A folyamatosan beérkező információkat bűnözési területenként dolgozzák fel, majd elemzési jelentésben összefoglalva küldik el az adatszolgáltatóknak vagy az illetékes rendészeti képviselő(k)nek. Az Europol a kooperáció erősítése érdekében dolgozta ki az EPE-t, amelyet a rendvédelmi szakismeretek uniós központja tart fenn. A rendvédelmi szervezetek uniós központja által fenntartott EPE nemcsak az adatszolgáltatást, hanem a tapasztalatok és információk bűnüldözési területenként való megosztását, valamint az online együttműködést is lehetővé teszi a nemzeti hatóságok munkatársai között. Az EPE-t működtető központ olyan hierarchikus intézmény, amely több, különböző bűnüldözési területtel foglalkozó csoport munkáját koordinálja. Ezen területek közé tartozik a gyermekek szexuális kizsákmányolása, a határokon átnyúló megfigyelés és ellenőrzött szállítások, a kiberbűnözés, a gyilkossági nyomozás, az emberrablás, túszejtés és zsarolás, a pénzhamisítás és bankkártyával elkövetett csalások, valamint a tanúvédelem.

Terrorizmus és szervezett bűnözői csoportok

A terrorizmus az EU és az Europol számára a szélsőséges terroristacsoportok általi fenyegetés magas szintje miatt az egyik legmagasabb prioritású bűnüldözési terület.¹⁶ A szervezet a már említett elemzésekkel (TE-SAT), elemzési termékekkel, információcserével és helyszíni segítségnyújtással garantálja a sikeres megelőzést és visszaszorítást. További eszközei közé tartozik a Modus Operandi Nyilvántartás (*Modus Operandi Monitor*), amely az elkövetési módok elemeit tartalmazza, a tagállamok terrorelhárító szakértőiből álló Első Válasz Hálózat (*First Response Network*) mobil csapat, a robbanóanyagok elhárításával és az ezzel kapcsolatos képzések szervezésével foglalkozó Európai Tűzszerész Egyeségek Hálózata (*European Explosive Ordnance Disposal Network*), valamint a robbanó- és gyújtóanyagokkal, vegyi, radioaktív és biológiai fegyverekkel kapcsolatos információkat tartalmazó Európai Unió Bomba-adatrendszere (*EU Bomb Data System*).¹⁷ Az ügynökség a terroristák csoportjába sorolja a tengeri kalózkodókat is: velük szembeni szerepvállalása a fő elkövetők azonosításában, a logisztikai eszközök és a pénzmozgások felderítésében mutatkozik meg. Az Europol a jövőben egy sokkal modernebb terrorizmus-adatbázis felállításán és működtetésén dolgozik, amely már a legújabb tudományos eredmények (kriminalisztikai elemzés, ujjlenyomatok, DNS) felhasználásával fog szolgálni széles körű adatokkal.

15 *EUROPOL Platform for Experts*. europa.eu, 2012.

16 *EUROPOL Review – General Report on EUROPOL Activities*. europa.eu, 2012.

17 *European Explosive Ordnance Disposal Network (EEODN)*. policija.lt.

A mobil szervezett bűnözői csoportok az elmúlt évtizedben egyre nagyobb fenyegetést jelentenek az EU számára. A 2000-es években jelentek meg Közép- és Kelet-Európában, s számuk egyre nő. Ezek a bandák hierarchikusan szervezettek, rugalmasak, több bűnözői régióban tevékenykednek, szisztematikusan végrehajtott pénz- és értéktárgyablásokban érintettek: fegyveres rablásban, betörésekben, szervezett áruházi lopásokban, rakománylopásokban és zsebtolvajlásban, ATM-ek kifosztásában, valamint luxusgépjárművek elloplásában. A legdominánsabbak közé a litván, grúz és orosz anyanyelvű bűnbandák tartoznak, amelyek főleg Nyugat-Európában ténykednek. Ezek a bandák kábítószeres, főleg szintetikus drogok szállításával és terjesztésével, továbbá szervezett illegális bevándorlással is foglalkoznak. Az Europol minél több információ és bizonyíték gyűjtésével próbálja támogatni a tagállamokat, de emellett tagországok közötti közös megbeszéléseket is szervez, mert az országhatárokon átnyúló szervezeteket csak közös fellépéssel lehet felszámolni.¹⁸

A szervezett bűnözői csoportok speciális formái a „kívülről” motoros bandák, amelyek száma 2005-től nagymértékben növekszik. A legjelentősebb motoros klubok közé tartozik a Hells Angels, a Bandidos és az Outlaws bandák. A tagállamok hamar ráébredtek a motoros bandák nyújtotta fenyegetés jelentőségére: tizenöt tagország az Europolal közösen megkezdte a csoportok és a bandatagok felderítését. Az ügynökség stratégiai elemzéssel, az új trendek feltárásával, illetve műveletek koordinálásával támogatja a tagállamokat.¹⁹

Kábítószer-kereskedelem és cigarettacsempészet

A kábítószer-jelenség az európai polgárok egyéni és kollektív egészségét érintő problémák közül a legnagyobb jelentőséggel bíró biztonsági kihívás. A szintetikus kábítószeres, a kokain, a heroin és a kannabisz azok a drogfajták, amelyek a legnagyobb veszélyt jelentik az európai társadalomra. Az utóbbi években a szintetikus kábítószeres népszerűbbek lettek a fogyasztók körében, mint a kokain és a heroin nehézdrogok. Ezek közé tartoznak az amfetaminok és az ecstasy tabletták, amelyeknek a felderítésében az Europol operatív támogatása a nyomozások koordinálását és kezdeményezését, valamint a kábítószergyártó létesítmények felszámolásánál történő helyszíni segítségnyújtást foglalja magába. A szintetikus drogokból származó kiemelt veszély miatt a hivatal egy illegális laboratóriumokat összehasonlító rendszert (*Europol Illicit Laboratory Comparison System – EILCS*) és egy szintetikus kábítószeresekkel foglalkozó rendszert üzemeltet. A műveletek sikerességét bizonyítja, hogy évente 70-80 nagyobb termelőszövetkezetet derítenek és számolnak fel.²⁰

Az Európai Unió állampolgárai – az Egyesült Államok után – a legnagyobb kokainfogyasztók. Egy tavalyi felmérés alapján 2011-ben 4 millióan fogyasztottak kokaint az EU-ban, amelynek legfőbb forrásországai Kolumbia, Peru és Bolívia. A kábítószeres eddig főleg Nyugat-Afrikán, Spanyolországon és Portugálián keresztül jutottak be Európába, de az elmúlt évek elemzései alapján Nyugat-Balkán és Dél-Kelet-Európa országai is egyre inkább tranzitországoknak tekinthetők. Az Europol egy külön AWF-ben foglalkozik az

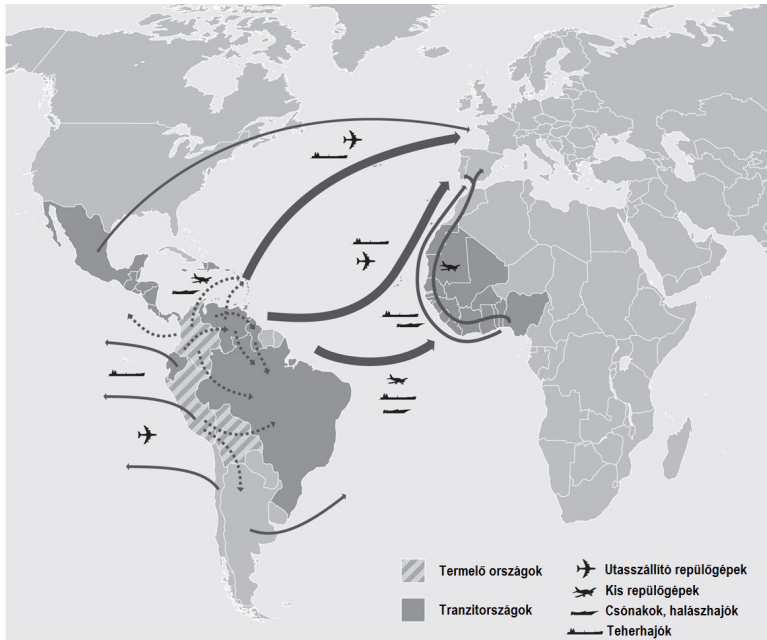
18 EUROPOL Review – General Report on EUROPOL Activities. europa.eu, 2012.

19 Uo.

20 Uo.

ezzel kapcsolatos bűntényekkel. Aktivitása a bűnözői hálózatokkal kapcsolatos adatfeldolgozásban, elemzési jelentésekben, műveletek ösztönzésében és az illegális pénzmozgások leleplezésében nyilvánul meg. Emellett meg kell említeni az Europol Kokainlogó-rendszert (*Europol Cocaine Logo System*), amelynek adatbázisában a főbb kokainlogók és kokainálcázási módszerek szerepelnek.²¹

A kokain útja Európába

Forrás: europol.europa.eu, 2012

A legtöbb fenyegetést az emberi szervezetre gyakorolt drasztikus hatása miatt továbbra is a heroin jelenti. A legtöbb heroin Afganisztánból kerül Európába. Több kábítószer-út-vonal létezik, amelyek közül a legjelentősebbek a pakisztáni közvetlen légi út, az afrikai kontinensen áthaladó földközi-tengeri út, valamint az Iránon, majd Törökországon áthaladó és a Balkánon szerteágazó szárazföldi út, amely a legkedveltebb szállítási vonal. Évente hozzávetőlegesen 100 tonna heroint szállítanak a Balkánon keresztül, amelyekből 85 tonna el is éri a nyugat-európai célországokat. A Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (ISAF) és az Afgán Nemzeti Biztonsági Erők (ANSF) a heroin természetének visszaszorításában elért eredményei ellenére a nehézdrog európai jelenléte továbbra is aggasztónak mondható. Az Europol szerepvállalása 2011-ig az illegális terjesztéssel gyanúsított, illetve vádolt bűnszövetkezetek utáni nyomozásra terjedt ki, azonban a múlt évben az EU-val, Nyugat-Afrikával, Törökországgal és Pakisztánnal közösen egy széles körű támogató műveletsorozat szervezésébe kezdett.²²

21 Cocaine – A European Union perspective in the global context. europa.eu, 2010.

22 EUROPOL Review – General report on EUROPOL activities. europa.eu, 2012.

A kannabisz a legelterjedtebb drog a világon, a legtöbb fogyasztója Európában található. Növényi formában (marihuána), gyantaként (hasis) és olajként is szerepel a piacon. A kannabisz elleni fellépés három szegmensből: a termesztők lekapcsolásából, a terjesztők elfogásából és a szállítási útvonalak felderítéséből áll. Több rendszer és szakértői csoport foglalkozik a könnyűdrog visszaszorításával, többek között az Europol Kannabisztermesztő Helyeket Összehasonlító Rendszer (*Europol Cannabis Cultivation Site Comparison System – ECCCS*), az Europol Kannabiszlogó-rendszer (*Europol Logo System on Cannabis – ELSC*), illetve a kannabisszal foglalkozó európai szakértői csoport (*European Expert Group on Cannabis – EEGC*).

A dohánytermékek árának fokozatos növelésével a cigarettacsempészet térnyerése egyre nagyobb az EU-ban. Évente nagyjából 52 milliárd szál cigarettát csempésznek be az EU-ba, ami közel 10 milliárd eurónyi bevételkiesést jelent a tagállamok számára. A nagyobb profitszerzés céljából ezeket a dohánytermékeket olcsó, az emberi szervezetre ártalmasabb alapanyagokból állítják elő. Az így összegyűlt haszon egyenesen a szervezett bűnözői és terroristacsoportok kezébe kerül. Az Europol minél szélesebb körű információmegosztással támogatja a cigarettacsempészet elleni fellépést.²³

Emberkereskedelem, gyermekek szexuális kizsákmányolása és szervezett illegális bevándorlás

Az emberkereskedelem Európa összes országát érinti, becslések szerint százezres nagyságrendben. Integrált adatgyűjtési rendszer hiányában nehéz felmérni a szervezett bűnözői csoportok és egyéni bűnözők által elkövetett, emberek kizsákmányolásával kapcsolatos bűncselekményeket. Az Europol számára jelenleg rendelkezésre álló információk szerint az embercsempészet legfőbb származási területei Kelet-Európa, Nyugat-Afrika, Ázsia és Dél-Amerika. A hivatal az emberkereskedelem Európából való kiszorításában a bűnözői ág módszereinek megosztásával, valamint információcserét szolgáló operatív ülések szervezésével segítkezik, továbbá a terepen zajló műveletek (2011-ben 22) és nyomozások támogatásában is tevékenyen részt vesz.²⁴

A gyermekek szexuális kizsákmányolása azon büntettek közé tartozik, amelyek az egyik legnagyobb kihívást jelentik a hatóságok számára. Az internet terjedésével a pedofil tartalmak egyre szaporodnak a világhálón. Ezen a vizuális platformon az anonimitás miatt nehezebb dolguk van a rendvédelmi erőknek a bűnözők kézre kerítésében, mint a terepen. A bűnelkövetők tudatosan vonnak bele (olykor előre kiképzett) gyermekkorú gyanúsítottakat a nyomozás akadályozásába, ezzel is lassítva a folyamatot. Az Europol folyamatos elemzési jelentések terjesztésével támogatja a rendvédelem minél tájékozottabb és tudatos fellépését a gyermekeket kizsákmányoló bűnszövetkezetek és egyének ellen. 2001 óta jelenik meg egy ezzel foglalkozó AWF. Az Európai Pénzügyi Koalíció (*European Financial Coalition – EFC*) felállításával – amelyben internetes, pénzügyi és technológiai vállalatok léptek szövetségre az Euoppal a pedofil pornográfiából származó profit elkobzása céljából – a legjelentősebb kezdeményezés indult meg a civil szférával közö-

23 Uo.

24 Uo.

sen a bűnözői terület teljes ellehetetlenítésére.²⁵ A hivatal 2011 áprilisában csatlakozott a Globális Virtuális Munkacsoporthoz,²⁶ amely a gyermekpornográfia interneten történő terjesztése ellen fellépő ügynökségeket tömörít.

A szervezett illegális bevándorlás az emberkereskedelemmel ellentétben nem nagyobb bűnözői szervezetek, hanem kisebb csoportok tevékenységének keretében zajlik. Az Europol elemzési támogatással próbálja ennek visszaszorítását elősegíteni, földrajzi, etnikai területre, valamint elkövetési módokra felosztva a különböző alprojekteket. 2011 óta kilenc projekt és kilenc alprojekt fut párhuzamosan. A projektek a bűnözési terület európai, főleg kelet-európai eseteit, az alprojektek pedig az Európán kívüli eseményeket, köztük Vietnámot, Irakot, valamint a dél-ázsiai és észak-afrikai régiókat vizsgálják. A projektek művelettámogató szerepének köszönhetően 2011 végére 161 szervezetet sikerült felszámolniuk a hatóságoknak. A legtöbb támogatást Olaszország és Görögország igényli az illegális bevándorlók fokozottan növekvő száma miatt. Az illegális bevándorlással együtt ezek a jogellenes szervezkedések gyakran követnek el más jellegű bűntényeket is (például úti okmányok hamisítása, kábítószer-kereskedelem, pénzmosás, emberkereskedelem), ami miatt a szervezet az AWF munkafájlijában összegezve jelenteti meg a begyűjtött adatokat és a megszerzett tapasztalatokat.²⁷

Kiberbűnözés

Napjaink egyik legdinamikusabban bővülő bűnözési területe, a csúcstechnológiai bűnözés ellen az Europol külön központot (*High Tech Crime Centre*) tartott fent. A központ három, a gyermekek szexuális kizsákmányolásával, a bankkártyacsalásokkal és a kiberbűnözéssel foglalkozó munkacsoportja 2010 végétől a pontosabb szakmai tanácsadás megosztása és az ellenintézkedések hatékonyabb megszervezése érdekében egyesült, és az új Europol Kiberbűnözési Központ (*European Cybercrime Center*) keretében folytatják munkájukat. A hackerek és kiberbűnözők a legkülönbözőbb módokat találják az interneten történő pénzszerzésre. A személyi és pénzügyi adatok terjesztéséből szerzik a legnagyobb bevételeket, emellett az illegális szoftverek és vírusok terjesztése, vállalati adatbázisok feltörése is komoly károkat okoz a pénzügyi rendszerben. Az internetes pénzügyi csalások mellett az úgynevezett hacktivizmus is súlyos problémát jelent. A hackerek nem pénzügyi, hanem politikai célokból törnek fel a különböző kormányhivatalok, jogi végrehajtó szervezetek és politikai pártok számítógépes adatbázisait. A hivatal hamar felismerte a bűnesetek súlyosságát (főleg kiberbűnözői csoportokra, nem pedig egyénekre fókuszálva), és a Kiberbűnözési Központ mellett széleskörűen kialakított rendszerek összességét szervezte meg. Külön speciális feladatokra felállított munkacsoport (*European Cybercrime Task Force – EUCTF*) jött létre a szervezet keretében.²⁸ Az internetes szervezett bűnözéssel foglalkozó részleg külön értékelést (iOCTA) ad ki 2011-től évente.²⁹ Kurzusok szervezésé-

25 14 Months On: A Combined Report from the European Financial Coalition 2009-2010. *police.uk*, 2010.

26 Virtual Global Taskforce - VGT.

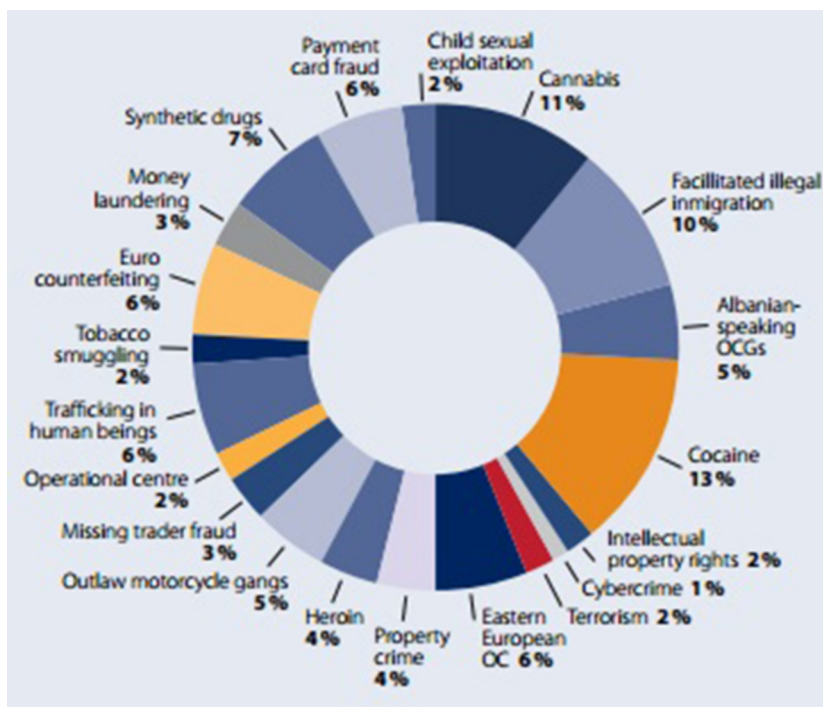
27 EUROPOL Review – General Report on EUROPOL Activities. *europa.eu*, 2012.

28 A Collective EU Response to Cybercrime. *europa.eu*, 2013.

29 Internet Facilitated Organised Crime. *europa.eu*, 2010.

vel és technikai eszközökkel támogatja a tagállamok hatóságait, valamint a magánszektorral és a tudományos világgal is kapcsolatot tart a nyomozások fellendítése érdekében. Az internetes szervezett bűnözésről évente ad ki stratégiai elemzéseket, amelyek főleg az ilyen jellegű bűncselekmények értékeléseit tartalmazzák. Az Europol rendelkezik egy úgynevezett kiberbűnözési, több elemből álló platformmal. Ennek részei: az internetes bűncselekmények bejelentésére szolgáló online rendszer (*Internet Crime Reporting Online System – I-CROS*), amelyre a világhálón észlelt bűntettel kapcsolatos információkat lehet feltölteni; egy kiberbűnözési munkafajl (AWF) és a technikai szakismeret bővítését ellátó internetes kriminalisztikai szakértői platform (*Internet Forensic Expertise Platform – I-Forex*).

Az Europol által támogatott műveletek bűnözési területenként 2011-ben

Forrás: europol.europa.eu, 2012

Pénzhamisítás, bankkártyacsalás, szellemi tulajdonnal kapcsolatos bűntények és adócsalás

Az Europol a globális összekötőpont az uniós valuta hamisításának megelőzésében. Több európai (például az Európai Központi Bank) és külföldi (például Interpol) szervezettel és más felekkel tart fent kapcsolatot. Központi hivatalként betöltött szerepe felöleli a JIT-kban (közös nyomozócsoportokban) való részvételt, a pénzügyi szubvenciót, a helyszínen nyújtott segítséget, valamint a kriminalisztikai és nyomozási támogatást.

A különböző illegális tevékenységek (leginkább a szervezett bűnözői aktivitás) finanszírozásának céljából elkövetett bankkártyacsalások egyre népszerűbbé váltak a készpénz egyre szélesebb körű visszaszorulásával. A bűnözői ág eddig megközelítőleg másfél milliárd eurós kárt okozott az Európai Uniónak. Az Europol nemcsak európai uniós, hanem világszinten is jelentős eredményeket ért el az ilyen típusú csalásokat elkövető személyek azonosításában. Mindezt olyan egyedülálló elemzési és fenyegetettség-értékelések közléseivel éri el, amelyre az iparág fokozott együttműködése által nyílik lehetősége. Ezek tartalma kiterjed a régi-új tendenciák és elkövetési módok ismertetésére. A 2010-ben létrehozott igazságügyi szakértők hálózatából származó ajánlások, a Card Reader alkalmazás, a Card Checker adatbázis és az univerzális kriminalisztikai információkinyerő eszköz (*Universal Forensic Extraction Device – UFED*) ezeket az értékeléseket egészítik ki. Az Europol 2011 óta jelenteti meg a CCTV katalógust, ami a bankkártyacsalásokkal gyanúsított, illetve vádolt személyek arcképét tartalmazza. Ugyancsak 2011-től jelentet meg a bűnözői területtel foglalkozó értékelést, amely tanácsok mellett olyan speciális akciók tervét tartalmazza, amelyekkel hatásosan léphetnek fel a tagállamok rendészetei.

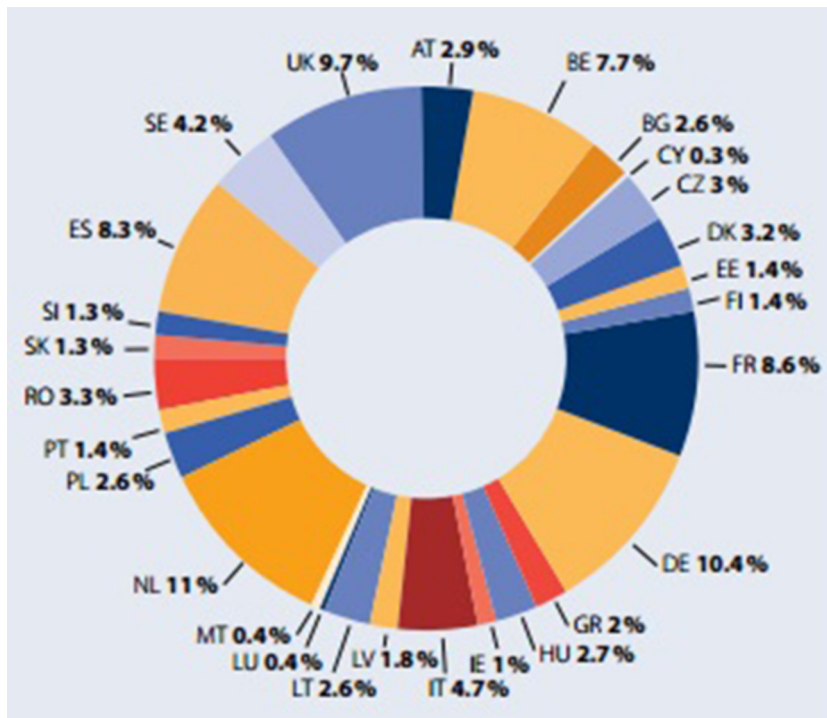
A szellemi tulajdonnal kapcsolatos bűntényeket két szegmensre, a hamisításra és a kalózkodásra lehet osztani. Hamisításon az ipari tulajdonok, kalózkodáson pedig a művészeti alkotások jogtulajdonának megsértését értjük. A szervezett bűnözői csoportok is részt vesznek a bűncselekményekben, és a bankkártyacsaláshoz hasonlóan a hasznot más jogellenes tevékenységekre fordítják. Az Europol bűnüldözési operatív információk és bizonyítékok gyűjtésével nyújt segítséget a hatóságoknak.

Az uniós adócsalás a szervezett bűnözői körök egyik legnagyobb bevételi forrása.³⁰ Az adócsalások során a gazdasági rendszerek gyengeségeit kihasználva tesznek szert haszonra. Hatása mind a tagállamokra, mind a különböző vállalatokra óriási: évente több tízmilliárd bevételi kiesést eredményeznek. Az adócsalás egyre populárisabb formája a körhinta-csalás, amely során az uniós hozzáadottérték-adó (HÉA) csalást végző csoportosulások több bűnözői területtel kapcsolják össze munkájukat, főleg a cigarettacsempészetrel és a kábítószer-kereskedelemmel, de egy kiterjesztés figyelhető meg a szolgáltatói szektorra is. Az Europol a nyomozások koordinálásában vállal kulcsszerepet. Ennek érdekében elemzési projektet dolgozott ki, EU-s szintű adatbázisa egyedül ennek van. Meg kell említeni még a nem uniós országokkal való kooperációt is, mert a bűnözői szervezetek a pénzmosást ezekben az államokban hajtják végre. Ezt a célt szolgálja a bűncselekményekből származó vagyonnal foglalkozó hivatal (*Europol Criminal Assets Bureau – ECAB*) és a Vagyonbehajtási Ügynökségek Hálózata (*Camden Assets Recovery Inter-Agency Network – CARIN*).³¹

30 EUROPOL Review – General Report on EUROPOL Activities. *europa.eu*, 2012.

31 EU Asset Recovery Offices and the CARIN Network. *unodc.org*, 2011.

Az Europol által támogatott műveletek tagállamonként 2011-ben

Forrás: europol.europa.eu, 2012

Összegzés és jövőkép

Az Európai Rendőrségi Hivatal az EU legfőbb bűnözés elleni támogató szervezetének nevezhető. Nemzeti hatóságokat és szervezeteket összekötő központként, információs csomópontként és bűnüldözési uniós központként egyaránt kulcsszerepet tölt be a jogellenes tevékenységek elleni küzdelemben. Dinamikusan fejlődik, napi 24 órás kapcsolatban áll a tagállamok jogi végrehajtó szervezeteivel, kiemelten foglalkozik a bűnözői trendekkel, széles körű összekötőtiszti hálózatot tart fent, tevékenyen részt vesz a rendészeti képviselők ki- és továbbképzésében, továbbá hatékony együttműködést valósít meg harmadik felekkel.

Jövőbeli fejlődése nagymértékben függ az európai bűnüldözés egyik alapelemének, az Európai Bűnözői Hírszerző Modellnek (ECIM) a továbbfejlesztésétől. Ez egy többlépcsős, körkörös eljárási mód, amellyel azokat a szervezett bűnözői csoportokat jelölik ki, amelyek a legnagyobb fenyegetést jelentik. Első lépésként az Europol és az azzal kapcsolatban álló szervek az OCTA által előírányzott, magas prioritással rendelkező információk gyűjtésébe kezdenek, ezeket elküldik a hivatal elemző részlegére, ahol analizálják, majd archiválják azokat. Az elemzés során bűnözési területenként megállapítják a fenyegetések mértékét és mennyiségét, illetve egy listát csinálnak a legveszélyesebb személyekről. Az elemzéseket felhasználják az értékelésekhez, továbbá az analízis eredményeit kiküldik az Európai

Rendőrfőnökök Közös Munkacsoportjának (EPCTF), ahol bűnözési területenként felépítik a végrehajtási stratégiákat. Ezután az EPCTF irányításával megindul a nyomozás a legjelentősebb bűnözői csoportok ellen. A nyomozások által feltárt információkat végül elküldik az Europolnak, és a folyamat kezdődik előlről. Az Europol hatékonyságának létfeltétele, hogy az újonnan megjelenő vagy átalakuló bűnözői területeket, valamint az új trendeket beépítse az ECIM-be.

A hivatalnak szembe kell néznie a jól strukturált, folyamatosan fejlődő, sok tapasztalattal rendelkező és a bűnözői területeket összekapcsoló nemzetközi szervezett bűnözői csoportok összességével, amelyek mindig fognak új módszereket találni, amivel megakadályozhatják az ellenük történő fellépést. Ez egy olyan verseny, amiben az Europolnak kell gyorsabbnak lennie. Még integráltabban kell megszerveznie a tagállamok, harmadik felek együttműködését, és még több információval kell ellátnia őket, ha ezt a versenyt meg akarja nyerni. Az elmúlt években a kiberbűnözéssel kapcsolatos tevékenységek egyre nagyobb hányadát képviselik az európai jogellenes aktivitásoknak. Az Europol időben reagált a változásra, de jövője szempontjából kulcsfontosságú, hogy továbbra is fel tudja térképezni az ezzel foglalkozó csoportokat és módszereiket, mert a szervezett bűnözői körök számára egyre inkább a kiberbűnözésből származó költségek válnak más jellegű tevékenységeik finansziális alapjává.

Az ügynökség jövője leginkább az európai integráció fennmaradásától függ. Ha az unió a föderalizmus felé fog fejlődni, akkor az Europolnak lehetősége nyílik egy, az FBI-hoz hasonló végrehajtó szervezet kialakítására, amellyel a nemzetek közös fellépésének hatékonysága – műveleti és stratégiai szinten egyaránt – jelentős mértékben fog javulni. A világgazdasági válság okozta kihívásokra az EU-nak minél hamarabb reagálnia kell, fenn kell tartania az integráció valamely formáját, különben a jogi végrehajtó szervezetek számára lehetetlenné válik a határokon átnyúló, hatékonyan kooperáló szervezett bűnözői csoportok elleni küzdelem.